

Thông tư mới nhằm thắt chặt quản lý và tái khẳng định cam kết tiến tới xóa bỏ hoạt động nuôi nhốt gấu

Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (Bộ NN&PTNT) đang trong quá trình soạn thảo một Thông tư mới thay thế cho các quy định hiện hành về quản lý gấu nuôi nhốt. Thông tư này được kỳ vọng sẽ nâng tầm công tác bảo vệ loài gấu tại Việt Nam thông qua việc lấp những lỗ hổng và làm sáng tỏ những “điểm mập mờ” trong quy định tại Quyết định 95/2008/QĐ-BNN ngày 29/9/2008 của Bộ NN&PTNT về việc ban hành Quy chế về quản lý gấu nuôi.

Năm 2005, Bộ NN&PTNT thể hiện cam kết chấm dứt tình trạng nuôi nhốt gấu tại Việt Nam thông qua chương trình đăng ký quản lý gấu nuôi, gắn chip nhận dạng, và yêu cầu các chủ gấu phải chăm sóc gấu nuôi đến hết đời. Mục tiêu của Chương trình là ngăn chặn gấu mới phát sinh tại các trang trại sau thời hạn đăng ký quản lý gấu, từ đó dần xóa bỏ tình trạng nuôi gấu bằng cách để số lượng gấu nuôi đã đăng ký chết dần một cách tự nhiên trong quá trình nuôi nhốt tại các trang trại.

Thực tế cho thấy Chương trình đã và đang đạt được những thành công nhất định. Theo thông tin từ Cơ quan quản lý CITES Việt Nam, số lượng gấu đang được nuôi nhốt trong các trang trại là khoảng 2.385 cá thể - giảm gần một nửa so với thời kỳ cao điểm nhất, năm 2005 với 4.500 cá thể.

Năm 2006, Bộ NN&PTNT đã ban hành Quy chế quản lý gấu nuôi kèm theo Quyết định 47/2006/QĐ-BNN (ngày 06/06/2006). Quy chế này được đánh giá cao với những quy định khá rõ ràng và mạnh mẽ, tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực thi, củng cố hơn nữa cam kết của Việt Nam trong việc chấm dứt tình trạng nuôi nhốt gấu. Tuy nhiên, năm 2008, Bộ NN&PTNT đã thay thế văn bản này bằng Quyết định 95/2008/QĐ-BNN. Đáng tiếc Quyết định này lại bị đánh giá là một bước thụt lùi so với các quy định trước đó vì Quyết định này không bao gồm một số điều khoản quan trọng, được đánh giá là có ảnh hưởng trực tiếp đến mục tiêu chấm dứt tình trạng nuôi nhốt gấu ở Việt Nam, được nêu rõ trong Quy chế trước đó.

Hai cá thể gấu con được lực lượng Kiểm lâm Thanh Hóa giải cứu từ một vụ buôn lậu từ Lào sang, nhiều khả năng đang trên đường được đưa đến trang trại gấu

Ảnh: : Khu Bảo tồn thiên nhiên Pù Hu

Thông tư mới đang được soạn thảo để thay thế Quyết định 95/2008/QĐ-BNN được kỳ vọng sẽ khắc phục được những điểm yếu hiện tại để đảm bảo mục tiêu chấm dứt tình trạng nuôi nhốt gấu vì mục đích thương mại ở Việt Nam, đồng thời tái khẳng định cam kết của Bộ NN&PTNT trong việc chấm dứt nạn buôn bán và khai thác gấu trái pháp luật.

Tham gia đóng góp ý kiến cho bản thảo này, Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV) đã liệt kê một số điểm quan trọng cần được bổ sung, sửa đổi (đa phần những điểm này đã có trong Quy chế ban hành kèm theo Quyết định 47/2006/QĐ-BNN). Việc đưa những điểm này vào Thông tư mới sẽ được tổ chức trong và ngoài nước đánh giá cao cũng như ghi nhận cam kết của Bộ NN&PTNT trong việc tiến tới xóa bỏ hoạt động nuôi nhốt gấu ở Việt Nam.

Những điểm quan trọng cần được tái bổ sung trong Thông tư mới bao gồm:

Một, ngừng việc phát triển các cơ sở nuôi nhốt gấu bằng việc nghiêm cấm phát sinh gấu mới tại các cơ sở nuôi nhốt dù là gấu sinh ra trong điều kiện nuôi nhốt hay gấu bị săn bắt từ tự nhiên và đưa vào các trang trại.

Gấu sinh ra trong điều kiện nuôi nhốt phải được chuyển giao cho cơ quan có thẩm quyền trừ trường hợp khi sinh ra tại cơ sở có giấy phép hoạt động vì mục đích khoa học, giáo dục hoặc bảo tồn. Để đạt tiêu chuẩn là cơ sở khoa học, giáo dục hoặc bảo tồn được cho phép nhân nuôi gấu, cơ sở này phải cam kết không có bất kỳ hoạt động nào liên quan đến khai thác gấu hoặc các bộ phận của chúng.

ENV ghi nhận đến nay đã có ít nhất bảy cơ sở nuôi nhốt và vườn thú tư nhân có gấu mới sinh ra. Theo một số cơ quan chức năng địa phương và người dân thì việc khai thác mật gấu vẫn xảy ra tại một số cơ sở vườn thú tư nhân và công viên giải trí vốn vẫn thường tuyên bố là hoạt động vì mục đích giáo dục và bảo tồn. Các quy định hiện nay không đề cập đến việc tịch thu gấu con được sinh ra từ các trại gấu nên mục tiêu chấm dứt tình trạng nuôi nhốt gấu khó có thể đạt được vì các trang trại sẽ thay thế gấu có nguồn gốc từ tự nhiên bằng “gấu được sinh ra trong điều kiện nuôi nhốt”. Điều này mâu thuẫn với cam kết của Bộ NN&PTNT trong việc xóa bỏ dần các cơ sở nuôi nhốt gấu và là một kẽ hở nghiêm trọng khuyến khích việc tiếp tục khai thác và buôn bán gấu.

Hai, các hoạt động giết hại, khai thác, vận chuyển và kinh doanh liên quan đến mật gấu và các bộ phận của gấu cần được quy định rõ là những hành vi bị cấm như đã từng quy định trong Quy chế ban hành kèm theo Quyết định 47/2006/QĐ-BNN. Giữa các chủ trại gấu và cơ quan chức năng có trách nhiệm quản lý các cơ sở nuôi nhốt gấu nhất thiết phải có sự nhận thức rõ ràng rằng bất cứ hình thức khai thác nào liên quan đến gấu đều là vi phạm pháp luật và là lý do để tịch thu gấu và xử phạt chủ nuôi theo các quy định của pháp luật.

Ba, Thông tư mới cần tái khẳng định lại thực tế là Nhà nước không công nhận quyền sở hữu cá nhân đối với những cá thể gấu đã được đăng ký trong các cơ sở nuôi nhốt gấu. Điều này từng được quy định tại Điều 2 Quy chế ban hành kèm theo Quyết định 47/2006/QĐ-BNN nhằm làm cho các chủ nuôi gấu nhận thức rõ ràng việc tiến hành đăng ký tất cả các cá thể gấu

Nghiêm cấm chích hút mật gấu là một phần tối quan trọng trong chiến lược ngăn chặn tình trạng săn bắt, mua bán và nuôi gấu trái phép vì mục đích thương mại tại Việt Nam

Ảnh: ENV

trong các cơ sở nuôi nhốt không có nghĩa Nhà nước công nhận quyền chủ sở hữu hợp pháp của chủ gấu. Trên thực tế, trước đó, tất cả gấu ban đầu trong các cơ sở nuôi nhốt đều là nuôi giữ trái phép.

Bốn, Thông tư cần tuyên bố rõ ràng, như đã từng quy định tại Điều 2 quy chế ban hành kèm theo Quyết định 47/2006/QĐ-BNN rằng mọi cá thể gấu nuôi trái với quy định đều bị tịch thu.

Năm, cuối cùng, Thông tư cần tái khẳng định yêu cầu tịch thu tất cả các thể gấu không có đăng ký được phát hiện sau thời điểm hết hạn đăng ký năm 2006 để cả chủ nuôi và cơ quan chức năng địa phương hiểu rằng những cá thể gấu mới đều bị coi là bất hợp pháp và phải bị tịch thu.

Cho tới trước tháng 9 năm 2011, ENV đã lưu hồ sơ hơn 146 cá thể gấu được đăng kí bởi cơ quan chức năng địa phương sau ngày hết hạn đăng ký theo quy định. Tuy nhiên, kể từ tháng 9 năm 2011, cơ sở dữ liệu của ENV cho thấy không còn trường hợp tiếp tục đăng ký gấu mới tại các địa phương. Các cá thể gấu bất hợp pháp được phát hiện đều đã bị tịch thu theo quy định.

Như vậy, Thông tư mới đang được soạn thảo được kỳ vọng sẽ giải quyết những vấn đề mang tính cấp bách và khôi phục “sức mạnh” của Quy chế ban hành kèm theo Quyết định 47/2006/QĐ-BNN, đồng thời thắt chặt công tác quản lý các cơ sở nuôi nhốt gấu, lấp lỗ hổng, loại bỏ những điểm mập mờ, và trao quyền cho cơ quan chức năng địa phương trong việc thực thi mục tiêu xóa bỏ tình trạng nuôi nhốt gấu vì mục đích thương mại cũng như tăng cường công tác bảo vệ các loài gấu của Việt Nam.

Không thể gây nuôi tê tê ở trang trại

Mặc dù đầu đó vẫn còn một số ý kiến cho rằng tê tê có thể gây nuôi nhưng trên thực tế với những đặc tính sinh thái đặc biệt của tê tê thì việc gây nuôi trong trang trại đối với loài này gần như không mang lại giá trị kinh tế gì. Tê tê là loài có bản tính nhút nhát, dễ bị căng thẳng, cần chế độ ăn rất đặc biệt và tỷ lệ sinh sản thấp. Chính vì vậy, đầu tư vào nuôi tê tê chắc chắn không sinh lời, thậm chí đa phần là thua lỗ trừ trường hợp những cơ sở này là tội phạm trá hình, về danh nghĩa là các doanh nghiệp có pháp nhân nhưng trên thực tế lại là nơi “rửa” tê tê của các đối tượng săn bắt, buôn bán bất hợp pháp.

Tê tê bị tịch thu tại các địa phương thường bị đem bán đấu giá. Một số địa phương cho biết đối tượng mua đều là các “trang trại nuôi tê tê”. Nhưng rõ ràng ý tưởng gây nuôi tê tê trong các trang trại là phi thực tiễn và có vẻ như các cơ quan chức năng ở những địa phương trên đã tin “nhầm” vào những đối tượng xấu núp dưới bóng các cơ sở hoạt động kinh doanh trong lĩnh vực “bất khả thi” này.

Để làm rõ hơn lý do tại sao tê tê không thể được gây nuôi trong các trang trại, ENV đã tham vấn chuyên gia hàng đầu về tê tê tại Việt Nam.

“Nuôi tê tê trong môi trường nuôi nhốt là vô cùng khó khăn và để cho chúng sinh sản được thì còn khó hơn nhiều.” Ông Daniel Wilcox, chuyên gia Chương trình Bảo tồn Tê tê và Các loài Thú ăn thịt nhỏ tại Vườn quốc gia Cúc Phương cho biết. Cũng theo ông Wilcox: “Mỗi ngày một cá thể tê tê có thể ăn đến 400 gam kiến sống. Chính thực đơn đặc biệt này cộng với sự nhút nhát dễ bị căng thẳng khiến cho việc đảm bảo sức khỏe cho chúng trong môi trường nuôi nhốt là vô cùng khó khăn. Việc cho ăn và giữ cho tê tê sống trong môi trường nuôi nhốt cùng với tỷ lệ sinh sản thấp (tê tê chỉ sinh một con mỗi năm) làm cho việc nuôi trang trại tê tê

Tình hình buôn bán tê tê

Việt Nam có hai loài tê tê là tê tê Java (*Manis javanica*) và tê tê Vàng (*Manis pentadactyla*). Hầu hết tê tê tịch thu được trong các vụ buôn bán ở Việt Nam có nguồn gốc từ các nước khác, đi qua Lào để vào Việt Nam sau đó chuyển sang Trung Quốc. Tê tê cũng được tiêu thụ ở Việt Nam nhưng hiện tại thị trường chính vẫn là Trung Quốc.

Trong những tháng cận Tết vừa qua, mật độ vận chuyển tê tê qua Việt Nam tăng một cách bất thường, đặc biệt là số lượng vụ việc bị phát hiện. Cụ thể đã có tới 20 vụ vận chuyển tê tê bị bắt giữ tại 6 tỉnh/thành với khối lượng lên tới 3,14 tấn, tương đương khoảng 785 cá thể.

Cơ quan chức năng Tp. Hà Nội vừa tịch thu sáu vali cất giấu tê tê. Hầu hết tê tê được buôn lậu qua Việt Nam rồi đưa sang Trung Quốc

Ảnh: Báo An ninh Thủ đô

là không khả thi và không có giá trị kinh tế.”

Một số nghiên cứu đã chỉ ra rằng kể cả trong những điều kiện nuôi nhốt lý tưởng, với thức ăn sẵn có cũng như điều kiện chăm sóc sức khỏe tốt thì khoảng 70% tê tê nuôi nhốt vẫn bị chết ngay trong năm đầu tiên. Do đó, cần đối diện với sự thật hiển nhiên là chẳng ai có thể gây nuôi thương mại tê tê thành công.

Trên thực tế, hầu hết tê tê được mua trong các cuộc đấu giá tại các địa phương và được vận chuyển sang tiêu thụ tại Trung Quốc, nơi có nhu cầu về loài này ở mức rất cao. Từ một góc độ nào đó, tịch thu và bán đấu giá tê tê không chỉ là quá trình “hợp pháp hóa” chính số tê tê đó (tê tê được liệt kê trong nhóm IIB của Nghị định 32/2006/NĐ-CP) mà còn tạo điều kiện để người mua tiếp tục vi phạm Công ước CITES nếu xuất khẩu tê tê sang biên giới Trung Quốc (tê tê nằm trong Phụ lục II của Công ước CITES).

Kể cả trong trường hợp bị thuyết phục rằng tê tê được nhân nuôi trong các trang trại thì cũng không khó để các cơ quan chức năng địa phương kiểm chứng lại điều đó. Đơn giản nhất là tới ngay những trang trại đó để đếm số lượng tê tê. Một cách khác là chỉ cần gắn một thiết bị theo dõi vào một cá thể tê tê được bán đấu giá sẽ thấy chúng được vận chuyển qua biên giới sang Trung Quốc như thế nào.

Đồng ý rằng xử lý một lượng lớn tê tê tịch thu là một vấn đề nan giải nhưng nếu tịch thu rồi lại bán chúng đi thì cơ quan chức năng địa phương, thay vì bảo vệ ĐVHĐ như chức năng nhiệm vụ của mình trên thực tế lại làm gia tăng hoạt động buôn bán bất hợp pháp. Việc bán đấu giá có thể đóng góp vào ngân sách của địa phương, nhưng lại hoàn toàn không đóng góp gì cho các nỗ lực bảo tồn các loài.

Việt Nam là một mắt xích quan trọng trong đường dây buôn lậu tê tê và các loài ĐVHD khác. Cũng như thuốc phiện, vũ khí, buôn người và khủng bố, chúng ta cần phải mạnh tay với hoạt động này để giới buôn lậu biết rằng Việt Nam không phải là nơi an toàn cho các hoạt động phi pháp.

Làm thế nào để đối phó với nạn buôn bán, vận chuyển tê tê?

- Tuyệt đối không bán đấu giá tê tê tịch thu cho dù chúng có thể mang lại giá trị kinh tế cao vì điều này đi ngược lại với nỗ lực ngăn chặn nạn buôn bán trái phép.
- Chuyển tê tê cho các trung tâm cứu hộ ĐVHD, các vườn thú, hay các cơ sở khoa học như Viện Sinh Thái và Tài nguyên Sinh vật (IEBR) và/hoặc các cơ

quan hợp pháp khác tuân tủy hoạt động và nghiên cứu bảo tồn và sinh thái.

- Tiêu hủy các cá thể tê tê không thể chuyển giao cho các cơ sở nghiên cứu/bảo tồn, các cá thể yếu hoặc sắp chết.
- Thất chặt kiểm soát vùng biên giới nơi tê tê thường bị buôn bán lậu từ Lào sang Việt Nam, như tại khu vực cửa khẩu Cầu Treo ở Hà Tĩnh, một trong những điểm nóng của hoạt động buôn lậu ĐVHD.
- Quan trọng hơn cả, cần có những hành động kiên quyết đối với những kẻ đầu sỏ đứng đằng sau các đường dây buôn lậu, thực hiện những cuộc điều tra truy tố trước pháp luật và áp dụng các bản án nghiêm khắc đối những kẻ phạm tội.

Tự vấn thực thi pháp luật

Đã đến lúc cần nghiêm trị và bỏ tù các đối tượng vi phạm nghiêm trọng các quy định về bảo vệ ĐVHD

Hiện nay, một số đối tượng chủ chốt trong các đường dây buôn bán trái phép các loài nguy cấp được pháp luật bảo vệ như hổ, ngà voi, sừng tê giác đang ngang nhiên hoạt động. Những đối tượng này có thể chỉ là một vài đại diện trong số những kẻ cầm đầu các đường dây buôn bán ĐVHD quý hiếm ở Việt Nam hoặc trung chuyển từ Việt Nam sang Trung Quốc.

Hầu hết những nhân vật này đều được cơ quan chức năng địa phương nắm rõ, thậm chí trong một số trường hợp, chúng còn được địa phương bao che. Tuy nhiên, cũng đã đến lúc cần phải huy động các nguồn lực để điều tra, thu thập chứng cứ vi phạm để tiến hành bắt giữ, khởi tố và tổng giam các đối tượng nguy hiểm này để từng bước giảm thiểu tình trạng săn bắt và buôn bán ĐVHD nguy cấp, quý hiếm ở Việt Nam.

Bắt giữ những kẻ cầm đầu để triệt phá các đường dây buôn bán trái phép

Thanh Hóa: Hiện có một tên trùm tội phạm đang hoạt động tại Thanh Hóa. Nhân vật này có liên quan đến nhiều các vi phạm nghiêm trọng trong đó có buôn lậu hổ, ngà voi, sừng tê giác và các sản phẩm từ ĐVHD khác tại Việt Nam và quốc tế. Hầu hết các quan chức địa phương đều biết về hoạt động của hắn, tuy nhiên, theo một số cán bộ chức năng địa phương thì hắn có khá nhiều thế lực bao che cho những hành vi phạm pháp của mình.

Đã đến lúc đối tượng này cùng với các đối tượng có liên quan cần bị điều tra, các hoạt động phạm pháp của chúng cần được đưa ra ánh sáng và bị trừng trị thích đáng theo quy định của pháp luật, đồng thời tịch thu tất cả các chứng cứ và phương tiện được sử dụng vào các hoạt động phạm pháp. Triệt phá đối tượng này và đường dây buôn bán trái phép của hắn sẽ tạo ra một độn cảnh tỉnh đối với các đối tượng khác đang cầm đầu các đường dây buôn bán ĐVHD lớn ở Việt Nam

Các cơ quan chức năng địa phương cần được trao quyền truy bắt, khởi tố và trừng phạt thích đáng các đối tượng vi phạm nghiêm trọng khác nhằm tạo dựng niềm tin trong nhân dân vào sự nghiêm minh của pháp luật. Mỗi vụ án thành công sẽ là một thông điệp mạnh mẽ gửi tới các mạng lưới tội phạm, từ đó dần củng cố và nâng cao hiệu quả trong nỗ lực bảo vệ ĐVHD tại Việt Nam. Trách nhiệm bảo vệ ĐVHD vì lợi ích chung, chúng ta không chỉ có nghĩa vụ với đất nước mà còn có trách nhiệm với cộng đồng quốc tế. Chúng ta cần tập trung điều tra, xử lý nghiêm và bỏ tù những kẻ cầm đầu và các đối tượng có liên quan trong các mạng lưới buôn bán và triệt phá các đường dây này.

Các cá thể hổ tại một trang trại có đăng ký với cơ quan chức năng. Tuy nhiên, chủ trang trại và họ hàng có dính lứu tới hoạt động buôn bán hổ trái phép

Ảnh: Trần Thị Hậu

Ý kiến phản hồi

Cộng đồng

Tháng bảy vừa qua, sự việc hai cá thể voọc quý hiếm bị hành hạ, giết hại dã man được đăng tải trên mạng xã hội Facebook, đã ngay lập tức tràn ngập các trang tin trong và ngoài nước, làm dấy lên làn sóng căm phẫn từ phía công luận. ENV trích dẫn một số ý kiến thể hiện sự bất bình, bức xúc của người dân:

Huy: Tôi cho con trai tôi đang học Mẫu giáo lớn xem bức ảnh, bé hỏi hồn nhiên “Tại sao người ta lại độc ác thế, sao không có bố mẹ của chúng đến cứu? Sao các chú công an không bắt họ cho vào tù hả bố?”

An Nguyễn: Dã man! Một loài vật gần với loài người. Thật dã man và nhẫn tâm, những người này họ nghĩ sao khi trên tay không phải là voọc mà là “người thân” của họ?

Độc giả giấu tên: Làm sao có thể bỏ qua được. Tôi bị sốc rất nặng khi nhìn những hình ảnh này. Nó là con vật, nhưng nó có cuộc sống, nó có quyền được sống. Trời đất ơi, nam mô a di đà phật. Cầu mong cơ quan chức năng vào cuộc. Quá dã man và tàn độc. Một xã hội văn minh thế này, Làm sao, làm sao lại có những chuyện như thế này chứ? Thật quá đau lòng!

Dungđt: Hãy trả lại sự công bằng cho các chú voọc!

Long: Thế hệ sau này sẽ phải gánh hậu quả của thế hệ trước. Một bộ phận người dân Việt Nam có tư duy “sống hôm nay không cần biết ngày mai, gây nhiều hậu quả xấu cho đất nước: tuyệt chủng loài tê giác, và nhiều loài động vật có trong sách đỏ, chặt phá rừng, khai thác khoáng sản và những hành động tàn phá thiên nhiên khốc liệt, dã man khác trong khi pháp luật còn quá sơ hở, không có tính răn đe. Cứ đà này thì thế hệ trẻ sẽ phải hứng chịu những hậu quả do thế hệ trước để lại rồi!

Phương Nguyễn: Phải xử lý hình sự làm gương. Tôi tin vào luật nhân quả, những kẻ tham gia vào việc giết chóc này chắc chắn sẽ gánh chịu một điều thậm chí

Một quân nhân và bạn anh ta đã gây bất bình trong dư luận sau khi tự mình đăng tải những hình ảnh ghê rợn về cảnh giết hại hai cá thể voọc chà và quý hiếm

Ảnh: NVQ

còn khủng khiếp hơn. Sao lại có những con người với những trái tim và bộ não băng giá đến vậy? Một nhóm thế hệ trẻ bây giờ thần nhiên cười giỡn trước những điều này thật khó cho một đất nước muốn vươn lên văn minh, hiện đại. Xin cơ quan chức năng hãy sớm vào cuộc và xử lý những kẻ giết hại động vật hoang dã nguy cơ tuyệt chủng.

Cơ quan chức năng

“Nếu muốn đẩy lui tình trạng săn bắn ĐVHD, chúng ta cần chú trọng đến việc nâng cao nhận thức của các cấp ban ngành song song với đó là điều chỉnh các điều luật hiện hành, có vậy mới giúp tăng cường công tác bảo tồn các loài ĐVHD tại Việt Nam”

(Phát biểu của lãnh đạo kiểm lâm một tỉnh miền Bắc, tháng 5/2012)

“Phạm tội bao gồm cướp giết hoặc giết người đều có thể bị tuyên án tử hình, trong khi đó tội phạm môi trường tiêu diệt cả một thế hệ thì lại chỉ phải nhận mức phạt hành chính 500 triệu đồng”

(Phát biểu của Tổng cục trưởng, Tổng cục Cảnh sát Môi trường, tháng 5/2012)

Hồ sơ vụ việc

NGHỆ AN

Ngày 29/6, Hạt Kiểm lâm huyện Thanh Chương đã bắt giữ một người đàn ông vận chuyển trái phép bằng xe máy ba cá thể gấu con, trong đó có một cá thể bị mất chân trước. Đối tượng khai nhận được trả thù lao một triệu đồng để chở các cá thể gấu này từ Lào tới huyện Đô Lương. Cả hai cá thể gấu đã được chuyển về Trung tâm cứu hộ tại Vườn quốc gia Pù Mát để chăm sóc (Theo hồ sơ lưu trữ số 4267/ENV).

Ngày 17/7, Công an huyện Thanh Chương đã bắt giữ một xe tải vận chuyển gần hai tấn ĐVHD bao gồm rùa, kỳ đà hoa và rắn. Lô hàng trên có giấy phép được cấp bởi Kiểm lâm Tây Ninh. Tuy nhiên, ENV nghi ngờ những giấy phép này chỉ là thủ đoạn qua mặt cơ quan chức năng của một trang trại có giấy phép tại Tây Ninh (Theo hồ sơ lưu trữ số 4294/ENV).

BÌNH PHƯỚC

Ngày 28/6, các cán bộ Kiểm lâm Vườn quốc gia Bù Gia Mập đã bắt giữ một người đàn ông trung niên vì hành vi săn bắn 18 cá thể chà vá chân đen (*Pygathrix nigripes*) trong khu vực Vườn quốc gia. Đối tượng khai nhận đã cùng hai thợ săn khác săn số chà vá này và tiến hành sấy khô ngay tại rừng. Cơ quan chức năng đã tiêu hủy số chà vá và tạm giam đối tượng. Chà vá chân đen thường bị săn bắn, sau đó sấy khô và bán làm thuốc chữa bệnh (Theo hồ sơ số 4276/ ENV).

Trước đó một tháng, cơ quan chức năng tỉnh Bình Phước đã tìm thấy một cá thể bò rừng bị chết do dính bẫy. Cơ quan chức năng không tìm được manh mối của vụ việc, cá thể bò rừng sau đó đã bị tiêu hủy (Theo hồ sơ lưu trữ số 4166/ENV).

Một cá thể culi do người dân tự nguyện chuyển giao cho cơ quan chức năng tỉnh Khánh Hòa đã được thả về tự nhiên

Ảnh: Hạt Kiểm lâm huyện Cam Ranh, Khánh Hòa

TỰ NGUYỆN CHUYỂN GIAO CÁC CÁ THỂ GẤU NUÔI

Trong vài tháng qua, ENV đã ghi nhận có bốn chủ trại gấu tại các tỉnh Nghệ An, Tây Ninh và Tiền Giang đã tự nguyện chuyển giao tổng cộng 9 cá thể gấu ngựa (*Selenarctos thibetanus*) cho các cơ quan chức năng địa phương. Theo cơ quan CITES Việt Nam, hiện nay ở Việt Nam có khoảng 2.385 cá thể gấu nuôi nhốt trong các trang trại, giảm gần một nửa so với năm 2005 (Theo hồ sơ lưu trữ số 4060, 4098, 4144/ENV).

TP. HỒ CHÍ MINH

Ngày 18/7, cơ quan chức năng đã thu giữ 137kg ngà voi tại sân bay Tân Sơn Nhất. Hai đối tượng bị bắt khai nhận số ngà voi trên có nguồn gốc từ Ăng-go-la. Trước đó ba tháng, lực lượng chức năng Tp. Hồ Chí Minh đã bắt giữ lô hàng 282kg ngà voi từ Tô gô, châu Phi được nhập khẩu trái phép vào Việt Nam (Theo hồ sơ lưu trữ số 4303, 4118/ENV).

ĐẮK NÔNG

Ngày 13/7, lực lượng chức năng đã bắt giữ một người phụ nữ đang chuyển trái phép hai cá thể voọc đen má trắng (*Trachypithecus francoisi*). Đối tượng khai nhận hai cá thể voọc này có nguồn gốc từ Khu Bảo tồn Thiên nhiên Nam Nung, tỉnh Đắk Nông (Theo hồ sơ lưu trữ số 4292).

QUẢNG NAM

Ngày 8/7, công an huyện Đông Giang đã bắt giữ một người đàn ông vận chuyển trái phép 13 cá thể voọc chà vá chân nâu sấy khô. Đối tượng này khai nhận đã săn số động vật trên trong rừng sau đó mổ bụng lấy hết nội tạng rồi sấy khô mang đi tiêu thụ (Theo hồ sơ lưu trữ số 4280/ENV).

TÂY NINH

Tháng 5 vừa qua, Vườn quốc gia Lò Gò Xa Mát đã tiến hành thả một cá thể già đẫy Java (*Leptotilos javanicus*) về tự nhiên. Trước đó, qua đường dây nóng 1800 1522 của ENV, một người đã thông báo cá thể này đang được nuôi nhốt tại một nhà dân. Thông tin sau đó đã được chuyển cho các cán bộ Kiểm lâm Tây Ninh kiểm tra và xử lý. Già đẫy Java thuộc nhóm IB của Nghị định 32/2006/NĐ-CP, là nhóm các loài ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm nghiêm cấm khai thác và sử dụng vì mục đích thương mại (Theo hồ sơ lưu trữ số 4079/ ENV).

Hồ sơ vụ việc

HÀ NỘI

Ngày 27/5, công an quận Đống Đa đã bắt giữ một đối tượng vận chuyển ĐVHD trái phép và tịch thu một cá thể hổ bị cắt đôi và giấu trong ô tô. Đối tượng (trú tại thị xã Tây Sơn, tỉnh Hà Tĩnh, vùng giáp biên giới Việt Nam - Lào) khai nhận được một người thuê chở cá thể hổ này ra Hà Nội với giá tám triệu đồng. Hiện đối tượng đang bị tạm giam chờ truy tố (Theo hồ sơ lưu trữ số 4200/ENV).

Ngày 3/6, tại ga Hà Nội, lực lượng chức năng đã bắt giữ sáu đối tượng trú tại Hà Tĩnh về hành vi vận chuyển trái phép 51 cá thể tê tê. Các đối tượng khai nhận được thuê vận chuyển số động vật trên từ Hà Tĩnh ra Hà Nội. Tuy nhiên, cả sáu đối tượng đều không biết mặt những người tham gia vào đường dây mua bán này, bao gồm cả người mua và người bán (Theo hồ sơ lưu trữ số 4194/ENV).

Ngày 8/7, lực lượng Cảnh sát Môi trường quận Hoàn Kiếm đã bắt giữ hai đối tượng về tội vận chuyển trái phép 15 kg xương sư tử. Cả hai đều khai nhận chỉ là môi trung gian được thuê để bán lô hàng nói trên. Hiện cả hai đối tượng đang chờ khởi tố (Theo hồ sơ lưu trữ số 4279/ENV).

Ngày 16/7, Cảnh sát Môi trường Tp. Hà Nội đã tịch thu hai cá thể gà lôi trắng (*Lophura nycthemera*) từ một đối tượng đang trên đường đi tiêu thụ. Cơ quan chức năng cho biết đối tượng này đã rao bán bốn cá thể gà lôi từ hồi đầu tháng 7 và khai nhận đang nuôi giữ tám cá thể gà lôi khác tại nhà riêng (Theo hồ sơ lưu trữ số 4297/ENV).

KON TUM

Trong tháng 7, vụ việc một quân nhân cùng một số người bạn giết hai cá thể voọc chà vá chân xám (*Pygathrix nemaeus cinerea*) và đăng tải những bức ảnh rùng rợn trên trang mạng cá nhân Facebook đã gây xôn xao cộng đồng mạng. Hành động của các thanh niên này sau đó đã bị lên án và chỉ trích mạnh mẽ. Bộ tư lệnh biên phòng sau khi điều tra đã ra quyết định tước quân tịch đối với

Mười hai ngư dân Quảng Ngãi bị bắt tại Phi-líp-pin về hành vi tàng trữ hơn 40 cá thể rùa biển

Ảnh: Cơ quan chức năng Phi-líp-pin

thanh niên đã đăng ảnh trên facebook và kỹ luật cảnh cáo hai đối tượng cùng mua các cá thể chà vá nói trên. Lực lượng chức năng cũng đã bắt giữ đối tượng trực tiếp giết chà vá và tiếp tục lần theo dấu vết của hai đối tượng khác có liên quan. Chà vá chân xám (*Pygathrix nemaeus cinerea*) là một loài đặc hữu của Việt Nam, được phân bố tại các tỉnh miền trung Tây Nguyên. Chúng được xếp vào nhóm IB, là nhóm các loài ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm nghiêm cấm khai thác và sử dụng vì mục đích thương mại (Theo hồ sơ lưu trữ số 4293/ENV).

PHÚ YÊN

Trong tháng 5, một người dân đã mua bốn cá thể vích (*Chelonia mydas*) từ ngư dân địa phương và thả về biển. Tuy nhiên, việc mua các loài ĐVHD để thả về tự nhiên không được coi là một hành động đúng đắn vì vô tình sẽ làm tăng nhu cầu tiêu thụ dẫn đến tình trạng săn bắt và mua bán tràn lan (Theo hồ sơ lưu trữ số 4131/ENV).

CỘNG ĐỒNG THAM GIA BẢO VỆ ĐVHD

Thực tế hoạt động của ENV thời gian qua cho thấy cộng đồng đóng vai trò vô cùng quan trọng trong bảo vệ các loài ĐVHD ở Việt Nam. Họ không những giúp vận động những người xung quanh bảo vệ các loài ĐVHD và không tiêu thụ các sản phẩm làm từ ĐVHD mà còn trực tiếp tham gia các hoạt động nhằm ngăn chặn nạn săn bắt và buôn bán ĐVHD trái phép bằng việc thông báo và giám sát các vi phạm liên quan đến ĐVHD tại địa phương. Trong ba tháng qua, đã có chín trường hợp người dân tại Hà Nội, Tp. Hồ Chí Minh, Vĩnh Phúc, Khánh Hòa, Bắc Giang và Đồng Nai tự nguyện chuyển giao ĐVHD về các trung tâm cứu hộ. Số động vật chuyển giao gồm một cá thể mèo rừng, bốn cá thể culi, bốn cá thể khỉ và bốn cá thể gấu nuôi (Theo hồ sơ lưu trữ số 4141, 4147, 4164, 4195, 4205, 4231, 4233, 4238 và 4318/ENV).

Phòng Bảo vệ Động vật hoang dã

Năm 2005, ENV thành lập Phòng Bảo vệ ĐVHD (WCU) nhằm khuyến khích sự tham gia tích cực của cộng đồng trong nỗ lực bảo vệ các loài ĐVHD và tăng cường việc thực thi pháp luật hiệu quả thông qua sự hợp tác, hỗ trợ và chuyển giao thông tin từ cộng đồng tới các cơ quan chức năng.

WCU thiết lập một đường dây nóng miễn phí trên toàn quốc để tiếp nhận thông tin từ người dân về các vi phạm liên quan đến ĐVHD và chuyển giao tới các cơ quan chức năng. WCU làm việc chặt chẽ với các cơ quan chức năng, theo sát các vụ việc cho tới khi kết thúc và lưu giữ thông tin trong hệ thống cơ sở dữ liệu của ENV. Tính đến hết tháng 7 năm 2012, cơ sở dữ liệu đã lưu trữ hơn 4.300 vụ việc vi phạm.

Mục đích của Phòng Bảo vệ ĐVHD:

- Khuyến khích sự tham gia của cộng đồng trong nỗ lực ngăn chặn các vi phạm liên quan đến ĐVHD
- Hỗ trợ các cơ quan chức năng trong việc thực thi pháp luật bảo vệ ĐVHD
- Lưu trữ thông tin vụ việc và phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng để xác định diễn biến và giải quyết các yếu tố cấu thành của các vi phạm liên quan đến ĐVHD

ENV chân thành cảm ơn các tổ chức dưới đây đã hỗ trợ cho các hoạt động này:

World Society for the Protection of Animals (WSPA)

Humane Society International (HSI)

Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF)

John D. and Catherine T. MacArthur Foundation

SeaWorld & Busch Gardens Conservation Fund

Rufford Maurice Laing Foundation

United States Fish and Wildlife Service

Cleveland Metroparks Zoo

Houston Zoo

Auckland Zoo

Columbus Zoo

Freeland Foundation

United States Agency for International

Development (USAID)

Chương trình Bảo vệ ĐVHD

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
Số 5. IF1, ngõ 192, Phố Thái Thịnh, Quận Đống Đa, Hà Nội
ĐT/Fax: (84-4) 3514 8850
Email: env@fpt.vn

ENV Website: www.thiennhien.org

ENV Website: www.envvietnam.org

ENV Twitter: <https://twitter.com/#!/edu4naturevn>

ENV Facebook: <http://www.facebook.com/EducationforNatureVietnam>

Đường dây nóng bảo vệ động vật hoang dã

Nếu bạn thấy ĐVHD bị vận chuyển, buôn bán, tàng trữ, hãy báo cho cơ quan chức năng địa phương hoặc liên hệ đường dây nóng miễn phí

Hotline: **1800 1522** Email: hotline@fpt.vn

Góp sức bảo vệ ĐVHD ở Việt Nam chỉ bằng một cuộc gọi